

Експансія. Кн. 6. У попелі Вавилону: роман

КУПИТИ

Минуло пів року, відколи перші астероїди упали на Землю, зруйнувавши не лише її. Вивільнені нищівні сили вирують у Всесвіті, крихкі альянси розпадаються та перегруповуються, зводячи разом абсолютно неможливих союзників... а тим часом війна Землі, Марса і Поясу ставить на карту саму долю людства. Капітан Джеймс Голден і його екіпаж на борту «Росинанта» опиняються в центрі відчайдушної боротьби за об'єднання розколотої Сонячної системи проти спільного ворога. Зрада та мінливі прихильності підстерігають на кожному кроці, і битва за контроль над майбутнім перетворюється на жорстоку гру з високими ставками, що зростають з кожним днем. Сповнений політичних інтриг, вибухового екшену та морально складних персонажів, роман «У попелі Вавилону» майстерно поєднує масштабну космічну оперу та жорстку наукову фантастику. Досліджуючи руйнівні наслідки війни, межі людської стійкості та потенціал спокути перед обличчям непереборних обставин, він виводить «Експансію» на принципово новий рівень, ставлячи критичні питання. Що робить «своїх» «своїми»? Чи важить хоч щось одна людина на зламі епох? Де проходить межа, переступивши яку, людство прирече себе на самознищення? Можливо, відповідь знайдеться в тому, що зросте зі згарища старого світоустрою.

ДЖЕЙМС С. А. КОРІ

ЕКСПАНСІЯ

У ПОПЕЛІ ВАВИЛОНУ

КНИГА 6

ДЖЕЙМС С. А. КОРІ

••••• • ЕКСПАНСІЯ •

Книга 6

У ПОПЕЛІ ВАВИЛОНУ

Джеймс С. А. Корі
Експансія. У попелі Вавилону : роман : Кн. 6 / Джеймс С. А. Корі ; пер. з англ. Інги
Кононенко. — Тернопіль : Видавництво Богдан, 2025. — 464 с.

ISBN 978-966-10-2077-0

Copyright © 2016 by Daniel Abraham and Ty Franck

© Інга Кононенко, переклад, 2025

© І. В. Дунець, обкладинка, 2025

© Видавництво Богдан, виключна ліцензія
на видання, оригінал-макет, 2025

James S. A. Corey, Babylon's Ashes.

Book Six of the Expanse

Copyright © 2016 by Daniel Abraham and Ty Franck

Переклад з англійської

Інги Кононенко

Минуло пів року, відколи перші астероїди упали на Землю, зруйнувавши не лише її.
Вивільнені нищівні сили вирують у Всесвіті, крихкі альянси розпадаються та
перегруповуються, зводячи разом абсолютно неможливих союзників... а тим часом
війна Землі, Марса і Поясу ставить на карту саму долю людства.

Капітан Джеймс Голден і його екіпаж на борту «Росинанта» опиняються в центрі
відчайдушної боротьби за об'єднання розколотої Сонячної системи проти спільного
ворога. Зрада та мінливі прихильності підстерігають на кожному кроці, і битва за
контроль над майбутнім перетворюється на жорстоку гру з високими ставками, що
зростають з кожним днем.

Сповнений політичних інтриг, вибухового екшену та морально складних персонажів,
роман «У попелі Вавилону» майстерно поєднує масштабну космічну оперу та жорстку
наукову фантастику. Досліджуючи руйнівні наслідки війни, межі людської стійкості та
потенціал спокути перед обличчям непереборних обставин, він виводить «Експансію»
на принципово новий рівень, ставлячи критичні питання. Що робить «своїх» «своїми»?

Чи важить хоч щось одна людина на зламі епох? Де проходить межа, переступивши
яку, людство прирече себе на самознищення? Можливо, відповідь знайдеться в тому,
що зростає зі згарища старого світоустрою.

Пролог. Намоно

Минуло три місяці, відколи впали скелі, перш ніж Намоно знову побачила клаптики блакиті в небі. Удар по Лагуату — перший із трьох, що зруйнували світ, — здійняв у повітря чи не всю Сахару, на кілька тижнів затуливши їй місяць, і зорі. Навіть рудий диск сонця насилу пробивався крізь тьмяні хмари. Попіл і пісок сипалися на Абуджу з передмістями, нагромаджуючись у кучугури, фарбуючи місто у жовто-сірий колір — колір неба. Разом із іншими волонтерами Намоно розчищала завали й допомагала пораненим, повсякчас нестерпно кашляючи та спльовуючи чорне мокротиння — шматки смерті, якою вона дихала.

Три з половиною тисячі кілометрів відділяли Абуджу від кратера на місці колишнього Лагуату — а ударна хвиля все одно повибивала вікна та позмітала будівлі. Двісті загиблих у місті, повідомляли стрічки новин, чотири тисячі поранених. Медичні клініки переповнені. Якщо ви не помираєте, просимо залишатися вдома.

Енергосистемі швидко настав гаплік. Не було сонця, щоб живити панелі, а пісок у повітрі забивав вітрогенератори швидше, ніж ремонтники встигали їх очищувати. Поки зі складів у Кіншасі доправили на північ термоядерний реактор, половина міста вже два тижні як сиділа у темряві. Електрику спрямовували насамперед до гідропонних ферм, лікарень та адмінзакладів, тому життя світлішим не стало. Нестабільний доступ до мережі через ручні термінали теж не тішив. Траплялося, що абуджійці залишалися відрізнаними від світу на кілька діб. Ну а що ти хотіла, казала собі Намоно — так, наче все це можна було передбачити.

І все ж минуло три місяці — й у безкрайому небі, що скидалося на затягнуте катарактою око, з'явився пролом. В час, коли зчервоніле сонце котилося на захід, на сході зблиснули вогні місячних міст, наче коштовне каміння на блакитному полі; хай поплямованому, брудному, пошарпаному — але ж блакитному! Ноно втішалася ним дорогою.

В історичній перспективі міжнародний район виник нещодавно. Більшості будівель не було й ста років, а ще і попереднє покоління радо попробувало широкі магістралі між лабіринтами вузьких вуличок

та поцяткувало квартали вигнутими, квазіорганічними архітектурними формами, над якими вічним орієнтиром височів моноліт Зума-Рок. Попіл і пил покреслили камінь, та все ж не змінили його. Таке воно було, рідне місто Ноно. Місце, де вона виросла, куди повернулася зі своєю маленькою сім'єю по всіх пригодах, і де сподівалася тихо-мирно дожити свій вік.

Намоно викашляла гіркий смішок, а по тому просто закашлялася.

Центр допомоги розташувався у припаркованому на краю громадського парку фургоні з трилисником на боці. Логотип гідропонної ферми. Не ООН, навіть не районна адміністрація. Навала термінових потреб надто виснажила всі шари офіційних структур. Тож дякувати, що є хоч щось. Подекуди фургони не приїжджали взагалі.

Пісок і попіл коростою вкривали пологі пагорби замість трави. Де-не-де нерівні тріщини й борозни, схожі на величезні зміїні сліди, свідчили про спроби дітей бавитися, хоч би й кінець світу — та зараз ніхто не скочувався по схилах. Черга тільки починала формуватися, і Ноно зайняла своє місце в кінці вервечки людей із однаковою порожнечою в очах. Шок, виснаження і голод. І спрага. Міжнародний район став домівкою багатьом норвежцям і в'єтнамцям, але пил та страждання зробили з них одне плем'я, незалежно від кольору шкіри чи текстури волосся.

Борт фургона від'їхав, і черга нетерпляче зрушила з місця. Ще один тижневий пайок, яким би мізерним він не був. Наближаючись до віконця видачі, Ноно відчула легкий укол сорому. Ніколи в житті вона не скочувалася до базового. Ніколи не простягала руку; навпаки, завжди підтримувала інших. Тільки от зараз допомога знадобилася їй самій.

Чоловіка з широким брунатним обличчям, поцяткованим чорними веснянками, який роздавав гуманітарку, Намоно бачила і раніше. Почувши її адресу, він за мить із відпрацьованою точністю автомата простягнув їй білий поліетиленовий згорток. Ноно взяла пакунок — і їй зробилося моторошно, такий він був легенький. Не в змозі відійти, вона вклякла на місці, і тоді чоловік вперше подивився їй в обличчя.

— У мене дружина, — прохально вимовила Намоно. — І донька.

В його очах спалахнув нестримний гнів, жорсткий, як ляпас.

— Якщо вони здатні прискорити врожай вівса або начаклувати рис із повітря, нехай приходять. А як ні, то не гайте мій час.

Сльози підступили їй до очей.

— Один на родину, — відрізав чоловік. — Проходьте.

— Але...

— Проходьте! — гримнув він, клацнувши пальцями. — Тут й інші крім вас є!

Відходячи, Намоно дочула, як він пробурмотів щось непристойне на її адресу. Сльози так і не прорвалися. Можна навіть не витирати. Аби ж лишень не так пекли.

Ноно заховала свій пакунок із гуманітаркою під пахву і, як тільки зір прояснився, попрямувала додому, опустивши голову. Надто ризиковано було затримуватися. Інші, більш відчайдушні або менш принципові, ніж вона, тільки й чекали на рогах вулиць і в під'їздах нагоди поцупити їжу та фільтри для води у тих, хто втрачав пильність. Тож і крокувати треба цілеспрямовано, аби в ній не вбачили жертву. Кілька кварталів її голодний і виснажений розум розважався фантазіями про бійки зі злочинцями. Ніби катарсис насильства міг якимось чином принести спокій.

Виходячи з дому, Намоно пообіцяла Анні, що дорогою зайде до старого Джино і переконається, що той дошкандибав до фургона з гуманітарною допомогою. Але, діставшись повороту, вона натомість попрямувала далі. Втома пробирала до кісток, і перспектива тягти старого на собі назад крізь чергу лякала її. Скаже, що забула. Все одно це майже правда.

Повертаючи з широкого проспекту до тупика, де стояв їхній будинок, жінка помітила, як змінилися її жорстокі фантазії. Тепер замість випадкових злочинців, яких вона била в уяві, доки ті не починали благодіяти про милосердя, перед нею постав веснянкуватий волонтер. «Якщо вони здатні прискорити врожай вівса». Жартівник знайшовся. Він що, натякав, що їхні тіла можуть піти на добрива? Погрожував її родині? За кого він себе в біса має?

«Ні, — пролунав у її голові голос, і так чітко, ніби то Анна була там і промовляла до неї. — Ні, він злився, бо хотів би допомогти більше, та не було чим. Надто важко усвідомлювати, що всі твої зусилля — крапля в морі. От і все. Пробач йому».

Байдуже. Зараз Намоно не була схильна пробачати. Хоч і мала б.

Їхня домівка не вражала розмірами. Пів дюжини кімнаток тулилися одна до одної, як дитина стискає в жменьці купку вологого піску. Ані рівних ліній, ані прямих кутів. Та від цього житло відчувалося природнішим — ніби печера чи грот, а не створена людськими руками будівля. Ноно зупинилася перед дверима в спробі очистити розум, перш ніж увійти. Призахідне сонце опустилося за Зума-Рок, і залишки світла широкими смугами стікали у сповненому піском і димом повітрі на моноліт, ніби огортаючи його німбом. А в потемнілому небі сяяла крихітна цяточка. Венера. Сьогодні можуть з'явитися й зірки. Вона вчепилася за цю думку, як за рятувальну шлюпку в морі. Можуть з'явитися зірки.

Всередині панувала чистота — килими витрушено, цегляну підлогу підметено. В повітрі розливався аромат бузку: одна з Анниних парафіянок принесла маленьку свічечку-саше. Намоно витерла рештки сліз. Якщо спитають, чому очі червоні, скаже, що надто густа пилюка надворі. Переконливо так скаже.

— Агов? — поклікала вона. — Є хто вдома?

Намі відгукнулася з глибини будиночка та бігцем прошльопала босяка по цеглі до дверей. Її маленька дівчинка була вже не такою й маленькою. Тепер вона діставала до пахви Ноно. Або до плеча Анні. Ніжна дитяча пухлість зникала, а з-під неї сором'язливо визирала незграбна краса дівчатка-лошатка. Доньчина шкіра була ледь світлішою за Ноно, а волосся таким же густим і кучерявим, та усміхалася вона геть як Анна.

— Ти повернулася!

— А куди б я поділася, — віджартувалася Ноно.

— Що нам дали?

Намоно вклала доньці в руки білий пакунок і нахилилася до неї, прибравши змовницького вигляду:

— От ти й подивися. А тоді розповіси мені.

Намі заусміхалася у відповідь і застрибала на кухню, наче все життя мріяла про водоочисники та швидкорослий овес. Безмежний підлітковий ентузіазм. Місцями навіть щирий. Місцями демонстративний — показати матерям, що з нею все гаразд, що за неї не треба хвилюватися. Стільки їхньої сили — усієї їхньої сили —

виросло з намагання захистити одна одну. От тільки краще від цього стало чи гірше, Намоно не знала.

Анна лежала в спальні, підперта подушками; поруч із нею — грубезна книга з продавленим від перечитування корінцем. Ноно сіла коло дружини, вдивилася в її сірувате й змарніле обличчя та обережно поклала руку їй на праве стегно, трохи вище розтритого коліна. Шкіра, яка досі палала жаром і була натягнута, як барабан, зараз видавалася та відчувалася нормальнішою. Добрі ознаки.

— Я бачила сьогодні блакитне небо, — повідомила Ноно. — Можливо, вночі будуть і зірки.

На обличчі Анни розквітла та сама усмішка, яку вона передала Намі разом зі своїми генами.

— Це добре. Повертає на краще.

— Так-то воно так, але Господь міг би й більше милості виявити, — зауважила Намоно і одразу пошкодувала, що дозволила розчаруванню проступити в голосі. Вона взяла Анну за руку, сподіваючись пом'якшити враження від своїх слів.

— Ти теж повертаєш на краще.

— Сьогодні вже не було температури.

— Взагалі?

— Хіба що зовсім трошки.

— Візитерів багато зазірало? — спитала Ноно, намагаючись зберегти невимушений тон. Коли Анну поранило, її парафіяни зчинили таку метушню з відвідинами, подарунками та виявами уваги, що постраждала не мала перепочинку. Намоно, врешті-решт, тупнула ногою та повиганяла всіх геть. Анна не сперечалася, та Ноно підозрювала, що за цим стояло радше бажання утримати паству від того, щоб нести сюди останнє.

— Приходив Амірі, — повідомила Анна.

— Справді? І що ж знадобилося моєму кузенові?

— Завтра ми збираємося на молитовне коло. Десяток людей, не більше. Намі допомогла прибрати вітальню. Звісно, я мала спершу домовитися з тобою, але... — Анна кивнула на свою розтягнуту, опухлу ногу так, ніби нездатність стояти на кафедрі — найгірше, що їй траплялося в житті. Хтозна, може, й так.

— Тільки якщо ти не перевтомишся, — відповіла Намоно.

— Пробач.

— Пробачаю. Знову. Завжди.

— Ти так піклуєшся про мене, Ноно. — І тихо, щоб не почула Намі, додала: — Поки ти ходила, оголошували тривогу.

Намоно відчула, як мало не стало серце.

— Куди вона має влучити?

— Вже нікуди. Бо влучили в неї. Та все ж...

В запалій тиші вчувалися невимовлені слова: та все ж це ще одна. Ще одна скеля, яку жбурнули в гравітаційний колодязь до крихких залишків Землі.

— Я не казала Намі, — Анна ніби вибачалася за намагання захистити їхню дитину від страху. Ніби це ще один гріх, який потребує прощення.

— Усе гаразд, — заспокоїла її Намоно. — Я сама скажу їй, якщо знадобиться.

— Як там Джино?

«Я забула», — підступило до горла Намоно, та вона не спромоглася вимовити цю брехню. Самій собі, можливо, і збрехала б, але не в ясні очі Анні.

— Я збиралася піти до нього трохи згодом.

— Це важливо, — нагадала Анна.

— Знаю. Просто я так втомилася...

— Тому й важливо. Коли настає криза, ми всі природно об'єднуємося. Тоді це легко. Коли ж ситуація затягується, нам доводиться робити це через силу. І тому так важливо, щоб люди бачили, що вони не залишилися сам-на-сам із труднощами.

Якщо тільки не прилетить ще одна скеля, яку флот не встигне вчасно спіймати. Якщо гідропоніка не розвалиться через навантаження і не настане справжній голод. Якщо не вийдуть з ладу очисні системи води. Якщо не трапиться будь-яка інша з тисячі речей, що разом і окремо дорівнюватимуть смерті. Та й це не було б поразкою для Анни, аби тільки всі залишалися добрими і чуйними. Навіть якби вони хіба що дбайливо опускали одне одного в могилу, Анна відчувала б, що слідує своєму покликанню. Можливо, в цьому був певний сенс.

— Звісна річ, — натомість промовила вона вголос. — Я просто хотіла спершу занести гуманітарку додому.

За мить прибігла Намі, тримаючи в кожній руці по рециркулятору води:

— Дивіться! Ще один неймовірний тиждень пиття очищеної сечі та каламуті з калюж! — бадьоро та не без сарказму виголосила вона, і Намоно в мільйонний раз зачудувалася тим, якою досконалою квінтесенцією своїх матерів може бути донька.

Решта пакунка складалася з готових до варіння вівсяних брикетів, пакетиків із чимось, що китайською та хінді називалося курячим бефстроганов, і жменьки пігулок. Вітаміни для всіх. Знеболювальне для Анни. Хоч щось.

Намоно посиділа з дружиною, тримаючи її за руку, поки Аннині повіки не ступилися, а щоки не набули переддрімотної м'якості. Червоне сутінкове світло за вікном потроху сірішало. Тіло Анни ледь розслабилася. Розпружилися плечі, розгладилися зморшки на чолі. Анна не скаржилася, але до страху, який вони всі поділяли, у неї додавалися біль від травми і стрес від неочікуваного каліцтва. Приємно було бачити, як цей тягар легшає хоча б на мить. Анна завжди була вродливою жінкою, але уві сні вона перетворювалася на красуню.

Ноно підвелася з ліжка, аж коли дихання дружини стало глибоким і рівним. Вона була коло дверей, коли Анна пробурмотіла рипучим від сну голосом:

— Не забудь про Джино.

— Я зараз туди і йду, — стиха відповіла Ноно, і дихання Анни знову сповільнилося й поглибшало, мов хвилі припливу, що набігають на берег затоки.

— Можна з тобою? — запитала Намі, коли Ноно вже виходила. — Термінали знову лягли, а без них тут нема чого робити.

Ноно завагалася між «там надто небезпечно» та «ти можеш знадобитися мамі», але донька дивилася на неї з такою надією...

— Можна, але взуйся.

Дорога до Джино скидалася на танець у тіні. На сонячні панелі аварійних ліхтарів потрапило достатньо світла, щоб вікна половини будинків, які вони проминали, трохи світилися. Не яскравіше за свічки, але досі й такого не було. Саме ж місто все ще лишалося в темряві.

Жодного вуличного ліхтаря, жодного відблиску в небі — лише кілька яскравих цяток вздовж звивів аркологічного проекту на півдні.

В пам'яті Намоно раптом спалахнув потужний спогад про перший політ на Місяць, коли вона була меншою, ніж її донька зараз, про неймовірний блиск зірок і вражаючу красу Молочного Шляху. Навіть незважаючи на кам'янистий пил, що досі стояв високо у повітрі, зірок виднілося більше, ніж коли місто заглушало їх світловим потоком. Срібний півмісяць сяяв, вкритий павутинням золота. Ноно взяла доньку за руку. Пальці дівчинки стали більшими та твердішими порівняно з тим, якими були колись. Їхня маленька дитинка невблаганно дорослішала. Вони стільки планували — як подорожуватимуть разом, як Намі вступить до університету... Тепер усе зникло разом зі світом, для якого вони ростили її. Ноно відчувала докори сумління, ніби їй було під силу якось запобігти цьому. Ніби вона була в чомусь винна.

Темрява дедалі густішала, і в ній лунали голоси, хоча й не стільки, як раніше. До катастрофи цей квартал гуляв до пізньої години. Паби, вуличні артисти і новомодна важка, деренчлива музика, яка гриміла так, наче хтось розсипав по бруківці цеглу. Тепер люди вкладалися спати, тільки-но темнішало, і прокидалися з першими проблесками світла. Ноно вловила запах якоїсь гарячої страви. Дивно, як навіть варений овес може створити відчуття затишку. Вона сподівалася, що старий Джино вже сховався до фургона, або що хтось із парафіян Анни пішов із ним. Інакше Анна наполягатиме, щоб він узяв частину їхніх запасів, а Намоно не зможе заперечити. Та ця халепа ще не сталася, тож не варто й накаркувати. І без неї біди вистачає.

Останні промені сонця згасли, коли вони дісталися повороту на вулицю старого Джино. Єдиною ознакою існування Зума-Рок була глибока темрява, що здіймалася на сотні метрів над містом, ніби сама земля здійняла до неба зухвалий кулак.

— Ох, — із вуст Намі це пролунало радше як вдих, ніж вимовлене слово. — Ти це бачила?

— Що саме? — не збагнула Ноно.

— Зірка впала! І он! Дивись!

І так, серед нерухомих, хай і мерехтливих зірок, спалахнула коротка смужка світла. А тоді ще одна. Поки вони, взявшись за руки,

вглядалися в небо, з'явилося ще з пів дюжини. Стояти й стискати доньчину руку — що ще Намоно могла зробити, аби не кинутися назад, не штовхнути Намі в укриття дверного отвору, не прикрити її власним тілом? Оголошували тривогу, але цю каменюку перехопив флот ООН — чи що там від нього залишилося. І вогняні мазки у верхніх шарах атмосфери не обов'язково мають бути її уламками. Хоча можуть і бути ними.

Так чи інакше, колись падаючі зірки сприймали як щось прекрасне. Безневинне. Колись. Тепер і до скону для неї і для будь-кого на Землі кожна пляма світла перетворюватиметься на шепіт смерті. Посвист кулі. Чітке, наче вголос проказане нагадування: «Всьому настане кінець, і ти нічим не зарадиш».

Яскравий, мов смолоскип, спалах розквітнув німою вогняною кулею завбільшки з ніготь на її великому пальці.

— Ого, яка велика! — вразилася Намі.

«Ні, — подумала Намоно. — Це не велика».

Розділ перший. Па

— За яким таким довбаним правом?! — не вгамовувався власник «Горнблавера»¹. — Ми це все своїм горбом заробили! Воно *наше*!

— І ще раз повторюю, — відгукнулася Мічіо Па, капітанка «Коннахта»². — Ваш корабель і його вантаж переходять у розпорядження Вільного флоту.

— Та справ я на ваш зголоднілий Пояс! Потрібні припаси? То купуйте. А моє — це моє.

— І таки потрібні. Якби ви діяли згідно з наказом...

— Ви стріляли в нас! Роздовбали нам агрегатний відсік!

— Але ж ви намагалися втекти. Ваші пасажери й екіпаж...

— Вільний флот, сто чортів мені в сраку! Злодії ви. *Пірати*.

Ліворуч від капітанки Еванс — її старпом і нещодавнє поповнення в родині — рохнув так, ніби його вдарили. Обернувшись, Мічіо зустрілася поглядом із його синіми очима. Він усміхнувся — білі зуби на гарненькому личку — цілком свідомий своєї краси. Мічіо вимкнула мікрофон, облишивши «Горнблавера» поливати лайкою порожній ефір, і хитнула головою, мовляв, що таке?

Еванс показав великим пальцем на консоль.

— Так сердиться. Ніби щоб образити бідолашного *койо*³, продовжує в тому ж дусі.

— Не вимахуйся, — відказала, посміхаючись, Мічіо.

— Я серйозно. *Фражé біст*⁴.

— Вразливий? Ти?

— В серці, — виголосив Еванс, притискаючи долоню до рельєфних грудей. — Маленький хлопчик, я.

Тим часом власник «Горнблавера» в динаміку встиг довести себе до білого жару. Послухати його, то Па була гопстопницею, хвойдою, якій тільки гроші давай, а чиї діти при цьому помруть — то їй по цимбалах, і якби він був її батьком, то закатрупив би просто тут і зараз, аби вона не ганьбила сім'ю.

Еванс захихотів. Мічіо теж розсміялася.

— Коли ти фліртуєш, у тебе акцент посилюється. Помічав?

— Помічав, — погодився Еванс. — Адже я химерне сплетіння манірності й пороку. Та це тебе розрадило, а то ти вже почала накручуватися.

— І ще не закінчила, — з цими словами Мічіо знову ввімкнула мікрофон. — Послухайте, пане. Пане! Чи можемо ми принаймні погодитися, що я піратка, яка пропонує замкнути вас у каюті на час подорожі до Каллісто замість викинути у відкритий космос? Як вам таке?

В ефірі запанувала тиша, а тоді динамік вибухнув ревінням незв'язної люті, вилившись у погрози на кшталт «висмокчу твою клятву поясанську кров і вб'ю тебе, якщо тільки спробуєш». Мічіо підняла три пальці. По той бік командного містка Оксана Буш підтвердила наказ помахом руки та натиснула на кнопки керування зброєю.

«Коннахт» не був поясанським кораблем. Принаймні не з самого початку. Його побудував Флот Марсіянської Республіки Конгресу, оснастивши широким спектром військових і технічних експертних систем. Команда Мічіо перебувала на ньому вже близько року. Якийсь час таємно тренувались, а коли настав день, повели корабель у бійку. Мічіо спостерігала на власному екрані, як «Коннахт» визначив шість місць на дрейфуючому вантажівнику, де потік вогню ГТЗ або влучна торпеда могли б розірвати корпус, і націлився на них. Увімкнулися лазери наведення, розфарбовуючи «Горнблавера» цятками. Мічіо вичікувала. Впевненість в Евансовій посмішці трохи зблякла: він волів би обійтись без убивств цивільних.

Правду кажучи, Мічіо теж не бажала цього, але й не мала наміру дозволити «Горнблаверу» з його колоністами пролетіти крізь браму на якусь чужинську планету. Перемовини, власне, звелися до визначення умов їхнього провалу.

— Стріляти хочеш, начальнику? — запитала Буш.

— Поки що ні, — відказала Мічіо. — Стеж за дюзами. Якщо вони спробують зірватися з місця? Тоді.

— Якщо вони спробують зірватися з відбитим конусом, то зекономлять нам боєприпаси, — насмішкувато кинула Буш.

— Є люди, які розраховують на цей вантаж.

— *Савві мі⁵*, — відгукнулася Буш і за мить додала: — Наразі холодні.

Динамік клацнув, харкнув. На іншому кораблі хтось гукав, але не до неї. Пролунав іще один голос, потім ще кілька, кожен із яких намагався перекричати інші; потім пістолетний постріл. Зчинився рейвах, та до «Коннахта» він долинав уже приглушеним і геть не загрозливим.

В динаміку прохрипів новий голос:

— «Коннахте»? Ви тут?

— Все ще тут, — підтвердила Мічіо. — Перепрошую, з ким розмовляю?

— Мене звати Серджо Планта, — відповів голос уже спокійніше. — Виконувач обов'язків капітана «Горнблавера». Ми здаємося. Тільки щоб ніхто не постраждав, гаразд?

Еванс усміхнувся — тріумфально і полегшено.

— *Бессе*⁶ це чути, капітане Планта, — відгукнулася Мічіо. — Я приймаю ваші умови. Прошу приготуватися до абордажу.

Й урвала зв'язок.

* * *

Мічіо сприймала історію як довгу низку несподіванок, неминучість яких стає очевидною хіба що постфактум. Так було з націями, планетами та величезними корпоративно-державними комплексами; так було і з менш важливими долями чоловіків і жінок. З тими, хто нагорі, і з тими, хто внизу. З ОПА, Землею та Марсіянською Республікою Конгресу — і з Оксаною Буш, Евансом Гарнером-Чхве та Мічіо Па. Як на те пішло, то й з усіма іншими душами, які жили й працювали на «Коннахті» та його сестринських кораблях. Лише тому, що Мічіо сиділа там, де сиділа, виконувала свої обов'язки і відповідала за те, щоб її екіпаж був у безпеці та залишався на правильному боці історії, маленькі особисті долі «коннахтців» здавалися їй більш значущими.

Вона опинилася саме тут і зараз в результаті багатьох несподіванок, першою з яких стало те, що вона взагалі потрапила до військового крила Поясу. Ще зі школи Мічіо мріяла працювати системною інженеркою або адміністраторкою на якійсь із великих станцій. Цілком реальна мета... люби вона математику трохи дужче. Вона вступила до магістратури, бо вважала, що так буде правильно, та, попри всі зусилля, завалила навчання, тому що це виявився абсолютно не її

напрямок. Повідомлення координатора з академічних питань про відрахування ошелешило її незгірш за цебро крижаної води. І тільки багато років по тому, згадуючи ту невдачу, вона усвідомила всю її неминучість. Так працює прояснювальна лінза історії.

В ОПА, або принаймні в тому його крилі, до якого вона приєдналася, Мічіо почувалася більше на своєму місці. Вже в перший місяць вона збагнула, що Об'єднаний Пояс Астероїдів — це не стільки альянс бюрократів революції, скільки своєрідна франшиза, прийнята поясанами, які вважали, що потребують чогось такого. Вольтерівський гурток вважав себе ОПА, так само, як і група Фреда Джонсона з її базою на станції Тайко. Андерсон Доуз діяв як губернатор Церери під розкресленим колом, а Зиг Очоа протистояв йому під тим же символом.

Роками Мічіо позиціонувала себе як жінку з військовою кар'єрою, та в глибині душі усвідомлювала всю крихкість своїх командних інстанцій. Через це вона певний час рефлекторно захищала владу — свою владу над підлеглими і владу начальства над собою. Саме це привело її в крісло старшого помічника капітана «Бегемота» та в повільну зону, коли людство вперше пройшло крізь браму в центр успадкованої ним імперії тисячі трьохсот світів. І саме через це загинула її кохана Сем Розенберг. Ось тоді абсолютна віра Мічіо в командні структури й похитнулася.

Знов-таки, очевидно постфактум.

Другу несподіванку вона так достеменно не визначила б. Укладення групового шлюбу? Вербування Марком Інаросом? Отримання у власність нового корабля та революційної місії у Вільному флоті? В житті переломних моментів більше, ніж пластів у руді, і не кожний побачиш, навіть коли озирнешся.

* * *

— Абордажна команда готова, — відрапортував Кармонді. Вбудований у скафандр мікрофон вихолощував емоції з його голосу. — Накажете врізатися?

Як командир штурмової групи, Кармонді формально належав до іншої вертикалі командування, ніж Мічіо, та підпорядкувався їй, щойно зійшов на борт зі своїми бійцями. Він кілька років прожив на

Марсі, не входив до множинного шлюбу, учасники якого становили ядро екіпажу «Коннахта», та, як і личить професіоналу, спокійно прийняв свій статус аутсайдера. Щонайменше за це він і подобався Мічію.

— Дамо їм шанс виявити чемність, — відказала вона. — Та якщо вони почнуть у нас стріляти, робіть, що потрібно.

— *Savvi*², — погодився Кармонді, а тоді перемкнув канал.

Якби Мічію могла відкинутися на спинку амортизаційного крісла, то так і зробила б, але зараз це було неможливо: обидва кораблі лежали в дрейфі.

Новина, що Вільний флот бере під контроль систему та зачиняє кільцеву браму для наскрізного руху, поставила кораблі колоністів, що прямували до нових світів, перед вибором. Зупинитися та віддати припаси для перерозподілу станціям і кораблям, які найбільше їх потребують, — і зберегти свої кораблі. Спробувати втекти — і втратити все.

«Горнблавер», як і багато інших до нього, прикинув так і сяк і вирішив, що ризик того вартий.

Вони вирубили транспондери, розкрутили корабель і якийсь час тиснули на гашетку з усіх сил. Розкрутилися ще раз, прискорилися, ще розкручувалися, ще прискорювалися... Таку стратегію називали «хотару». Світлячок, що спалахує на мить, а тоді занурюється в темряву, сподіваючись, що безмежний космос сховає його, доки політична ситуація не зміниться. На кораблі завантажували достатньо їжі та припасів, щоб майбутнім колоністам вистачило на роки, а масштаби системи були такі, що якщо їх не виявляли одразу, то далі шукали б не одне життя.

Радари Вільного флоту засікли шлейф рушія «Горнблавера» на Ганімеді та Титані. Мічію шалено не подобалося, що погоня вивела їх із площини екліптики. Переважна частина геліосфери Сонця простягалася над і під тонким диском, де планети і пояс астероїдів оберталися на своїх орбітах. Капітанка відчувала забобонну неприязнь до цих просторів, до величезної порожнечі, яка, в її уяві, з усіх боків огортала людську цивілізацію.

Кільцева брама та ірреальний простір за нею могли б виявитися ще химернішими, і були химернішими, але страх перед виходом за межі

екліптики жив у ній із дитинства, перетворившись на провісника нещастя з її особистої міфології.

Мічіо налаштувала монітор на трансляцію з камер скафандрів абордажної команди та ввімкнула тиху музику. Екран показав «Горнблавера» у двадцяти різних ракурсах, поки арфи та пальчикові барабани намагалися її заспокоїти. Темношкірий землянин стояв у шлюзі, широко розкинувши руки. Пів дюжини камер були спрямовані на нього, виднілися стволи зброї. Решта розосередилися, виглядаючи рух на периферії або ззовні корабля. Підтягнувшись, чоловік ухопився за поручень, обернувся й одразу заклав руки за спину, підставивши їх під кабельну стяжку. Чіткі, відпрацьовані рухи навели Мічіо на думку, що у капітана Планта — якщо це був саме він — вже є досвід примусового затримання.

Команда абордажників увійшла до корабля, переміщуючись групами й уважно скануючи коридори. Рух на одному екрані відображався у вигляді фігури на іншому. На камбузі екіпаж «Горнблавера» вишикувався в шеренгу, з витягнутими руками, готовий прийняти будь-яку долю, приготовану для них «Коннахтом». Навіть на маленькому екрані її монітора можна було розгледіти липкий блиск сліз, що котилися по обличчях бранців. Маски скорботи, утворені сольовим розчином і поверхневим натягом.

— З ними все буде гаразд, — мовив Еванс. — *Еса?*⁸ Наша робота, так?

— Знаю, — відгукнулася Мічіо, втупивши погляд в екран.

Абордажна команда рухалася палубами, перехоплюючи керування. Злагоджена робота ніби перетворювала їх на єдиний організм із двадцятьма очима. Групова свідомість професіоналізму та тренувань. Командна палуба мала неохайний вигляд. Планшет і колба з напоєм, мабуть, дрейфували в невагомості, поки їх не присмоктало до повітрозабірника. Без сили тяжіння, яка б їх скеровувала, амортизаційні колиски валялися під різними кутами. Мічіо пригадала старі земні відеозаписи кораблетрощ. Корабель колоністів тонував у безмежному вакуумі.

Вона відчула, що Кармонді вийде на зв'язок, раніше, ніж пролунав сигнал виклику, й обережно притишила музику. Ввічливо дзенькнув запит на з'єднання.

— Капітанко, корабель під нашим контролем, — доповів той. Двоє його людей дивилися на нього, тож, слухаючи слова, вона бачила з двох боків губи та щелепу, які їх вимовляли. — Жодного опору. Жодних проблем.

— Офіцерко Буш?

— Фаєрволи вимкнені, — відгукнулася Оксана. — *Тода і аллес*².

Мічіо кивнула, більше до себе, ніж до Кармонді:

— «Коннахт» отримав контроль над системами корабля противника.

— Ми встановлюємо периметр та охороняємо ув'язнених. Автоматичну систему реєстрації налаштовано.

— Прийняла, зрозуміла, — підтвердила Мічіо та звернулася до Еванса: — Відійдемо так, щоб опинитися поза зоною ураження, якщо виявиться, що вони ховають ядерні заряди в зерноскровищі.

— Виконую, — відгукнувся Еванс.

Рух на маневрових притиснув Мічіо до пасків безпеки. Десята частка g, кілька секунд пришвидшення. Експропріювати те, що, на думку інших людей, належить їм по праву, — справа небезпечна. Звісно, «Коннахт» стежив за абордажною командою, м'яко тримаючи корабельні пальці на кожному з двадцяти пульсів. Та й Кармонді маякував що пів години, використовуючи одноразові протоколи. Якби він пропустив черговий сеанс зв'язку, Мічіо перетворила б «Горнблавера» на розсіяну хмару гарячого газу як засторогу іншим. А кільком тисячам людей на Каллісто, Іо та Європі лишалося б хіба сподіватися, що наступні місії Вільного флоту завершаться успішніше.

Пояс нарешті скинув ярмо внутрішніх планет, отримавши станцію Медіна в самому центрі кільцевої брами, єдиний дієздатний флот у Сонячній системі та вдячність мільйонів поясан. В історичній перспективі це була наймасштабніша декларація про незалежність і свободу за весь час існування людської раси. Та, щоб до перемоги не додалося ще й наймасштабніше вимирання від голоду, треба було щось робити тут і зараз.

Наступні дві доби Кармонді та його люди саджатимуть невдалих колоністів під надійний замок на ізольованих палубах, де ті пересиджуватимуть перехід на стабільну орбіту навколо Юпітера. Потім проводитимуть повну інвентаризацію захопленої на «Горнблавері» здобичі. А по тому ще тиждень встановлюватимуть

аварійні приводи. Весь цей час «Коннахт» чатуватиме тут як охоронець та тюремник, тож Мічіо залишиться хіба що вдивлятися в темряву в пошуках інших утікачів. Вона не була від цього в захваті та не сумнівалася, що й решті її подружнього гурту таке теж не до смаку. Проте, коли Оксана озвалася, в її голосі пролунало щось більше, ніж передчуття знудженості.

— *Босманг*¹⁰, надійшло підтвердження з Церери.

— Добре, — схвалила Мічіо, підвищенням інтонації натякаючи, що почула і невисловлене. Оксана Буш була її дружиною майже стільки ж, скільки існувала їхня шлюбна група. Вони добре знали настрої одна одної.

— Є ще дещо. Послання від самого.

— Що Доузу знадобилося?

— Не від Доуза. Від *найбільшого* самого.

— Інароса? — уточнила Мічіо. — Увімкни.

— Тільки для капітана. Можу перекинути до твоєї каюти або тобі на термінал, якщо...

— Оксано, вмикай уже.

На екрані з'явився Марко Інарос. Судячи із зачіски, він перебував чи то на Церері, чи то під пришвидшенням. Тло за його спиною не давало підказки, на кораблі він чи в кабінеті. Чарівна усмішка віддзеркалювалася в теплих темних очах. Мічіо відчула, як пришвидшився пульс. Це не потяг, це острах, сказала вона собі. Здебільшого, так воно і було. Та все ж в харизмі поганцю не відмовиш.

— Капітанко Па, — промовляв Марко з екрана. — Радий чути, що ви бездоганно впоралися із «Горнблавером». Чергове свідчення ваших здібностей. Ми не помилилися, призначивши вас керувати експропріацією надлишків. Справи просуваються досить добре, тож ми готові перейти до наступних етапів нашої програми.

Мічіо зиркнула на своїх. Еванс пощипував борідку, а Оксана старанно уникала її погляду.

— Скеруйте «Горнблавера» безпосередньо до Церери, — провадив Марко. — Та спершу я скликаю нараду. Суто вузьким колом. Ви, я, Доуз, Розенфельд, Санджрані. На станції Церера.

Він усміхнувся ще ширше.

— Тепер, коли система під нашим повним контролем, час дещо змінити, чи не так? «Пелла»¹¹ каже, що ви зможете дістатися туди за два тижні. Буду радий побачити вас наживо.

Різким рухом він віддав вітання Вільного флоту, яке сам же й вигадав. Екран згас.

Мічіо намагалася усвідомити суміш розгубленості, тривоги та полегшення, що захлинула її. Зміна місії, швидка і без жодних пояснень, вибила її з колії. А зустріч найближчого оточення Інароса відгонила небезпекою з часів, коли Вільний флот ще не вийшов з підпілля. Роки існування в тіні накладали відбиток на хід думок та сприйняття світу, і навіть із перемогою старі звички не поспішали зникати. Але принаймні їхній шлях пролягатиме у площину екліптики, а не високо в темряву, де відбувається щось зловісне. Недобре.

«Як, наприклад, виклик на несподівану нараду», — тихо прошелестіло в її голові.

— Два тижні? — перепитала Мічіо.

— Можливо, — відповіла Буш майже до того, як пролунало запитання, — вона вже запустила план польоту. — Та щоб встигнути, доведеться тиснути на повну. І не чекати на «Горнблавера».

— Кармонді це не сподобається, — зауважила Па.

— А що він скаже? — відгукнулася Оксана. — Коли наказ від самого.

— Так отож, — погодилася Мічіо.

Еванс прочистив горло.

— То ми вирушаємо?

Мічіо здійняла кулак на знак підтвердження.

— Це Інарос, — вона навмисно вимовила його ім'я вголос, щоб одразу покласти край будь-якій суперечці.

— Що ж. Б'єн¹², — відповів Еванс тоном, у якому лунало будь-що, тільки не згода.

— Щось? — розвернулася до нього Па.

— Плани змінюються не вперше, — пояснив Еванс. Його обличчя пішло схвильованими зморшками, що не додало йому краси, навпаки; та він був її найновішим чоловіком, тож Мічіо не завважила цього. Вродливі хлопці бувають такими вразливими.

— Продовжуй, — сказала вона натомість.

— Пригадуєш ту справу з грошима та Санджрані? І марсіянський прем'єр-міністр у підсумку таки дістався Місяця, хоча половина Вільного флоту ганялася за ним, щоб розстріляти. А ще я чув, що ми намагалися вбити Фреда Джонсона та Джеймса Голдена, а обидва досі дихають і ходять на волі. Тож я починаю замислюватися...

— Що, можливо, Маркові теж випадає проколотися, хоч він і поводить, наче так усе насправді й замислив?

Еванс відповів не одразу. Мічіо вже й не очікувала, що він продовжить тему.

— Щось на кшталт того, — нарешті вимовив Еванс. — Але такі думки можуть завести кудись не туди, хіба ні?

— Можуть, — погодилася Мічіо.

¹ Гораціо Горнблавер, офіцер Королівського Британського флоту в період наполеонівських воєн, — головний герой серії популярних пригодницьких романів англійського військового історика Сесіла Скотта Форестера, за мотивами яких було знято телесеріал.

² Коннахт — провінція на заході Ірландії (до англо-норманського завоювання — одне з п'яти королівств Ірландії), яку англійці використовували як місце заслання бунтівників та примусового переселення через суворі умови та несприятливий клімат. Правителі Коннахту довго зберігали фактичну незалежність та найдовше чинили опір завойовникам; одною з найвідоміших серед них була Ґраньє Ні Вайлі (прибл. 1530 — прибл. 1603), знана серед англійців як Ґрейс О'Меллі, «Королева піратів», яка очолила клан Вайл і здобула славу завдяки морським рейдам, боротьбі за незалежність Ірландії та взаємодії з англійською владою, для чого особисто відправилася до Англії та зокрема переконала королеву Єлизавету I звільнити своїх родичів, взятих в полон під час сутичок з англійськими завойовниками, та усунути тодішнього губернатора з посади. Про цю дипломатичну місію складено кілька пісень, найвідомішою з яких є балада *Óró, sé do bheatha 'bhaile*, яка на початку XX ст. перетворилася на повстанську пісню.

³ Хлопака (пояс.).

⁴ Такий вразливий (пояс.).

⁵ Та знаю (пояс.).

⁶ Добре, краще (пояс.).

⁷ Розумно (пояс.).

⁸ Оце? (пояс.).

⁹ Кожен із них (пояс.).

¹⁰ Начальник, шеф (пояс.).

¹¹ Корабель названо на честь столиці давньої Македонії в період її розквіту, місця народження Філіппа II та Александра Македонського.

¹² Добре (пояс.).

Розділ другий. Філіп

Найбільше у всесвіті він ненавидів Джеймса Голдена. Голдена, миротворця, який жодного разу не спромігся встановити мир. Голдена, поборника справедливості, який ніколи нічим не жертвував заради справедливості. Голдена, який об'єднався з марсіянами та поясанами — з однією поясанкою — і поставив себе у системі так, ніби він кращий за інших, нейтральний і поза розбірками, поки внутрішки розтягують ресурси людства по тринадцяти з гаком сотнях нових планет, кинувши поясан напризволяще. Джеймса Голдена, який, попри все, не загинув разом із «Чецемокою».

На п'яти йому наступав Фред Джонсон, землюк, який перекинувся до корінних і взявся промовляти від імені Поясу. Різник станції Андерсон, який зробив свою кар'єру на вбивстві невинних і продовжив її, лагідно виводячи поясан на смертельну для них та їхньої культури орбіту. За це він заслуговував і на ненависть, і на презирство. Та все ж не він безпосередньо занапастив матір Філіпа. Тому перший приз надійно утримував Голден — *пінче*¹³ Джеймс Голден.

Минули місяці відтоді, як Філіп бився руками об внутрішні двері шлюзу, а його мати, збожеволіла від тривалого перебування в Голденовім культі, викинулася у відкритий космос, забравши з собою Сіна. Дурні смерті. Безглузді. Саме тому, сказав він собі, йому так боліло — адже вона не мусила вмирати, та все одно вибрала смерть. Він зламав руку, марно намагаючись зупинити її: замість життя зі своїм справжнім народом Наомі Наґата обрала злу смерть у порожнечі. Що доводило, яку владу над нею мав Голден, наскільки глибоко їй промили мізки, і наскільки слабким був її розум від самого початку.

Він не розповідав нікому на «Пеллі», що йому досі щоночі сняться зачинені двері, і він прокидається з відчуттям жорстокої втрати, бо щось цінне — щось *важливе* — перебувало по той бік дверей, та він не зміг їх відчинити. Якби хтось дізнався, як сильно це переслідує його, його б затаврували як слабака, а батько не потребував тих, хто не здатен віддаватися спільній справі, й для власного сина винятку б не зробив. Або Філіп справжній поясанин із Вільного флоту, або шмаркач

на убезпеченій станції. Та йому вже майже сімнадцять і він допомагав знищувати гнобителів на Землі. Дитинство залишилося в минулому.

* * *

Паллада була однією з найстаріших станцій у Поясі. Тут з'явилися перші шахти, а за ними — перші очисні заводи. Пізніше додалися й інші об'єкти, бо основна промислова база розмістилася саме тут, а старі, ще не списані дробарки та спінові сепаратори можна було без проблем використовувати для обробки понаднормового видобутку. Та й узагалі — сила звички. Палладу ніколи не розкручували. Її гравітація була природною мікрогравітацією власної маси — два відсотки від повної сили тяжіння Землі, трохи більше за постійний напрямок дрейфу. Станція проносилася то вище, то нижче від площини екліптики, ніби намагаючись виштовхатися з Сонячної системи. Церера і Веста були більшими й густонаселенішими, та метал для обшивки кораблів і реакторів, для палуб станцій і транспортних контейнерів, для гармат, якими наїжачилися бойові кораблі Вільного флоту, і снарядів, якими вони стріляли, походив звідси. Якщо Ганімед був житницею Поясу, то Паллада була його кузнею.

Цілком логічно, що Вільний флот зупинявся тут під час своїх постійних переходів звільненою системою, щоб переконатися, що жодні ресурси не залишилися невикористаними.

— *С'ямайнда, ке?*¹⁴ — кинув інспектор контролю порту, пропливаючи в ширшому кінці кімнати для нарад — типово поясанської. Ані столів, ані стільців. Жодного натяку на верх чи низ в архітектурі. Після стількох років на кораблі, побудованому з урахуванням гравітації тяги, Філіп почувався тут як удома. Марсіянські проєктувальники ніколи не спроможуться на таку автентичність.

Автентичним був і сам інспектор з тулубом та кінцівками довшими, ніж у тих, хто провів дитинство в умовах бодай слабкої чи переривчастої гравітації, та головою більшою відносно тіла, ніж у Філіпа, Марка чи Карала. Ліве око запливло молочним більмом: фармацевтичні коктейлі загалом уможливили існування у вільному падінні, та не запобігали відмиранню капілярів. Такі люди вже ніколи не змогли б адаптуватися до життя на поверхні планети, навіть на

короткий час. Найекстремальніший кінець розмаїття поясанської фізіології. І саме таких, як він, Вільний флот і піднявся захищати та репрезентувати.

Можливо, саме тому він зараз видавався таким розгубленим і зрадженим.

— То й що? — запитав Марко, по-поясанськи здвигнувши руками замість плечей. Те, як він це вимовив, надало буденності наказу спорожнити склади та викинути все в космос. Услід за батьком і Філіп звів брови, мовби не вірячи власним вухам. Карал лише насупився, тримаючи кулак на пістолеті.

— *Пер ес еса міндан ой¹⁵*, — пояснив той.

— Я знаю, що це все, — запевнив Марко. — У тому й суть. Поки у вас хоч щось є, Паллада залишиться мішенню для внутряків. Запакуйте все, що тут є, в контейнери і запустіть їх. Вектори знатимемо тільки ми. Коли нам щось знадобиться, вичислимо, де воно, і підберемо. Внутрякам нічого не впаде в руки. Вони тих рук і простягнути не встигнуть, як тут усе спорожніє, еге ж?

Інспектор лише кліпав очима у розпачі.

— *Пер міндан¹⁶...*

— Вам за все заплатять, — завірив його Філіп. — Добрими грошима Вільного флоту.

— Гаразд, так, — відгукнувся той. — *Абер¹⁷...*

Кліпаючи ще частіше, інспектор облизав губи та відвів погляд від Марка, наче адмірал першої справжньої збройної сили поясан плавав за пів метра ліворуч від нього.

— *Абер?* — підказав Марко, підлаштовуючись під його акцент.

— *Спіральні класифікатори в'рейст нойє ґанґа¹⁸*, еге ж?

— То купи нові запчастини, якщо потрібно, — відрізав Марко. Його голос загрозливо забринів. Інспектор ковтнув.

— *Абер...*

— Ви купували на Землі, — закінчив за нього Марко. — А наші гроші там не ходять.

Інспектор звів кулак на знак згоди.

Лагідна й відкрита усмішка Марка сяяла співчуттям.

— Там жодні гроші не ходять. Вже ні. Тепер ви купуєте у Поясу. Тільки у Поясу.

— Пояс не робить хороших деталей, — усе ще скиглив інспектор.

— Ми виробляємо найкращі деталі, які лише можуть бути, — виголосив Марко. — Історія рухається вперед, друже мій. Намагайся не відставати. І запакуй усе, що є, для відправки, гаразд?

Інспектор зустрівся з Марком поглядом і знову підняв кулак. Не те щоб у нього лишався вибір. Перевага тих, хто контролює гармати, полягає в тому, що навіть найввічливіше їхнє прохання перетворюється на наказ.

Марко відштовхнувся, і слабка гравітація Паллади вигнула траєкторію його тіла. Він загальмував, схопившись руками за поручні поряд із інспектором, а тоді обійняв його. Інспектор не відповів на обійми. Він скидався на людину, що опинилася поблизу хижака і, затамувавши подих, молиться, щоб звір не помітив і оминув її.

Стару керамічну плитку в коридорах і переходах, що вели від офісу інспектора контролю порту до доків, вкривали латки з новітнього карбосилікатного мережива. Мереживне покриття — одне з перших нових матеріалів, запущених у виробництво після того, як поява протомолекули просунула фізичну хімію на кілька поколінь уперед — виблискувало моторошною веселкою, коли вони пропливали повз нього. Мов нафта на поверхні води. Вважалося, що воно буде стійкішим, ніж кераміка чи титан, твердішим і гнучкішим. Та ніхто не знав, скільки воно протримається, хоча, якщо вірити повідомленням з інших світів, це мереживо цілком могло виявитися на порядок довговічнішим за людей, які його створили. Якщо, звісно ж, його правильно виготовили. Важко сказати.

Шатл із Паллади вже чекав на них. Бастієн пристебнувся до крісла пілота.

— *Біст б'єн?*¹⁹ — запитав він, коли за Марком зачинився шлюз.

— Так добре, як і можна було сподіватися, — відповів той, обводячи поглядом космічний човник. Шість амортизаційних крісел, не враховуючи місця пілота Бастієна. Карал пристебнувся до одного, Філіп — до іншого. Марко повільно опустився на підлогу, його волосся розсипалося по плечах. Він запитально задер підборіддя.

— Розенфельд на місці, — повідомив Бастієн. — Вже три години як на «Пеллі».

— Невже, — відгукнувся Марко, і в його голосі забриніли нотки, які розчув хіба що Філіп. Він уместився в кріслі та пристебнув паски. — Це добре. Полетіли до нього.

Бастієн підтвердив дозвіл на зліт у системі керування доком — радше за звичкою, ніж через необхідність. Марко був капітаном «Пелли», адміралом Вільного флоту, і його шатл мав перевагу над будь-яким іншим транспортом. Та Бастієн усе одно зробив запит на підтвердження, а тоді ще раз пройшовся по датчиках герметизації та контролю середовища — вже, мабуть, удесьте. Для будь-кого, хто виріс у Поясі, перевіряти повітря, воду та герметичність ущільнювачів на кораблях і скафандрах було як дихати — цілком природна дія, про яку ти й не замислюєшся. Ті, хто цим нехтував, зазвичай рано вибували з генофонду.

Тіла трохи поважчали, коли шатл відчалив, а тоді зашипіли карданні підвіси в кріслах — це Бастієн запустив маневрові двигуни. Прискорення не склало й чверті g, та все ж вони досягли «Пелли» за лічені хвилини. Шатл проминув шлюз — той самий, який обрала для смерті Наомі, — і вплив у знайоме повітря «Пелли».

На них чекав Розенфельд Гуолянґ.

Все життя, з найперших спогадів, Пояс означав для Філіпа Об'єднаний Пояс Астероїдів, а ОПА — людей, які найбільше важили для нього. Його людей. Та коли з часом йому дозволили слухати батькові розмови з іншими дорослими, його розуміння ОПА поглибшало та набуло нюансів, а словом, яке дало нове визначення його народу, стало «об'єднання». Не «республіка», не «уряд єдності», не «нація». Об'єднання. ОПА складався з незліченної кількості різних груп, які формувалися, розпадалися і знову формувалися, й усі вони мовчки погоджувалися, що за всіх розбіжностей їх об'єднує боротьба проти гноблення внутрішніх планет. Кілька великих станцій діяли під прапором ОПА — станція Тайко на чолі з Фредом Джонсоном і станція Церера під керівництвом Андерсона Доуза, кожна зі своїм ополченням; ідеологічні провокатори з Вольтерівського гуртка; відверто злочинне «Товариство золотої віти»; опоненти насильства, майже колабораціоністи з «Маруттува кулу»²⁰. На кожного з них припадали десятки, можливо, сотні, менших організацій та асоціацій,

таємних спільнот і товариств за інтересами. Їх об'єднував постійний економічний і військовий тиск Землі та Марса.

Вільний флот не входив до ОПА — та й навіщо? Вільний флот був найпотужнішою частиною старого ладу, викуваною в силу, що не потребувала ворога, аби надати сенс своєму існуванню. Обіцянкою майбутнього, в якому ярмо минулого було не лише скинуте, але й розбите.

Це не означало, втім, волю від минулого.

Розенфельд був худорлявим чоловіком, який примудрявся сутулитися навіть у невагомості, з темною шкірою, вкритою дивними пухирцями та глибоко запалими очима. У нього були татуювання у вигляді розкресленого кола ОПА і схожої на ніж V Вольтерівського гуртка, яскрава і легка посмішка та відчутна готовність до насильства. Саме через нього Філіпів батько прибув на Палладу.

— Марку Інаресе, — Розенфельд розвів руки. — Поглянь, що ти наробив, *койо міс*!

Марко кинувся в його обійми, кружляючи разом із ним, коли вони притискалися один до одного, і сповільнюючись, коли відсторонювалися. Якщо Марко й відчував якусь недовіру до Розенфельда, вона щезла. Або не щезла, а перейшла до Філіпа і Карала, щоб сам він отримав незамутнену насолоду від возз'єднання.

— Маєш гарний вигляд, старий друже, — сказав Марко.

— Брешеш, — відгукнувся Розенфельд, — та все одно дякую.

— Допомогти доправити твоїх людей?

— Вони вже тут, — відповів Розенфельд, і Філіп, глипнувши на Карала, помітив, як у того смикнувся куточок рота. Розенфельд був другом, союзником, одним із «вузького кола» Вільного флоту — але він не мав приводити особисту охорону на корабель за відсутності Марка. Зрештою, «Пелла» була флагманом Вільного флоту, а спокуса — така річ.

Марко і Розенфельд простягнули руки та вхопилися за ручки шафки, сповільнивши обертання, і так разом виштовхнулися до зовнішнього коридору; Філіп і Карал — за ними.

— Доведеться жорстко тиснути на гашетку, щоб дістатися до Церери вчасно, — зауважив Марко.

— Це через тебе. У мене і власний корабель є.

— Та що там у тебе є.

— Якось досі все життя прожив на «стрибунцях» — і нічого.

Філіп бачив лише потилицю батька, та вчув усмішку в його голосі.

— Отож-бо й воно: досі. Правила гри змінилися. Вище командування не може пересуватися без захисту. Навіть тут не всі нас підтримують. Поки що.

Вони дісталися ліфта, що тягнувся вздовж усього корабля, розвернулися навколо нього і попливли вниз головою до командних палуб. Карал озирнувся у бік командного центру та кабіни екіпажу, мовби хотів переконатися, що ніхто з охоронців Розенфельда не дихає їм зараз у потилицю.

— Чому чекав я, — мовив Розенфельд. — Хороший солдатик, *ме*²¹. Кепсько про Джонсона й Сміта — дісталися Місяця неушкодженими. Завалили лише одну з трьох?

— Бо лише Земля й мала значення, — відмахнувся Марко. Попереду з'явилася Сарта на шляху до оперативної палуби і кивнула, вітаючись, коли їхні траєкторії перетнулися. — Земля завжди була головною ціллю.

— Що ж, Генеральна секретарка Гао вже зі своїми богами. Сподіваюся, репетувала, здихаючи, — виголосивши це, Розенфельд зробив вигляд, ніби плюється, — та ця Авасаралиха, що посіла її місце...

— Бюрократка, — недбало кинув Марко.

Вони завернули за ріг і запливли до камбуза. Прикручені до підлоги столи та лави, запах марсіянських флотських пайків, кольори, які донедавна були прапором ворога, погано пасували до чоловіків та жінок навколо. Поясани, всі до одного... та як не крути, а Філіп все одно міг відрізнити товаришів по службі з Вільного флоту від охоронців Розенфельда. Своїх від не-своїх. Можна було скільки завгодно вдавати, ніби між ними нема жодних розбіжностей, але всі знали, що це не так. Десяток людей, які трималися так, мовби прийшли заступати на вахту, та по всьому виходило, що на кожного з розенфельдівських бійців припадало по одному з екіпажу «Пелли». Карал не єдиний схилився до думки, що трохи обачності між друзями не завадить.

Один із охоронців кинув Розенфельду колбу. Кава, чай, віскі чи вода — хтозна. Розенфельд упіймав її, не втрачаючи нитку розмови:

— Схоже, твоя бюрократка вміє ненавидіти, ще й як. Гадаєш, впораєшся з нею? Без образ, *койо*, але жінок ти глобально недооцінюєш.

Марко завмер. Варто було Філіпу побачити це, як його рот наповнився мідним присмаком. Щось стиха буркнув Карал, і Філіп помітив, як той набичився та стиснув кулаки.

Розенфельд підсунувся під стіну. Його обличчя перетворилося на маску примирливого співчуття.

— Хоча, мабуть, тут не найкраще місце для такої розмови. Вибачай, якщо зачепив за живе.

— Без образ, — процідив Марко. — На Церері перетremo.

— Зібрання племен, — пирхнув Розенфельд. — Не дочекаюся. Та наступний етап має бути цікавим.

— Буде, — запевнив його Марко. — Карал розселив тебе з хлопцями у годящі каюти. Плануйте там і лишатися, бо гнатимемо на повну.

— Як скажеш, адмірале.

Марко вилетів із камбуза і попрямував до машинного відсіку, навіть не поглянувши на сина.

Філіп завагався, не знаючи, доганяти батька чи залишитися тут, і чи він усе ще на вахті... Розенфельд усміхнувся та підморгнув йому припухлою повікою, перш ніж повернутися до своїх людей. Щось сталося; хлопець відчував це в повітрі і в тому, як тримався Карал. Щось важливе. А поведінка батька навела його на думку, що це якимось пов'язано з ним. Він торкнувся зап'ястка Карала.

— Що це було?

— Нічого, — збрехав Карал. — Не бери в голову.

— Карале!

Той стиснув губи та витягнув шию, не дивлячись на Філіпа.

— Карале. Мені у *них* запитати?

Карал повільно похитав головою: краще не питай. Нервово облизавши губи, він іще раз похитав головою, зітхнув, а тоді озвався тихо і спокійно:

— Тут був надійшов звіт. Дані спостережень з... е-е-е... е-е-е... з «Чецемоки». Про те, що кораблі з Джонсоном і Смітом не загинули?

— І?

— І, — щільно, мов свинцем, припечатав Карал.

Так Філіп Інарос на очах у Розенфельда і пів дюжини вишкірених охоронців дізнався, що його мати жива. І що про це знають всі на «Пеллі». Окрім нього.

* * *

Під прискоренням він бачив сні.

Він знову стояв перед тими самими дверима, що й раніше; завжди одними й тими ж, як би вони не змінювалися, і лементував, гатив у них руками, намагаючись увійти.

Раніше він відчував страх, безмежну скорботу від неминучої втрати, жах. Зараз лише приниження. Лють охопила його, як вогонь, і він штовхав двері, щоб увірватися до будь-якої кімнати за ними — не для порятунку чогось цінного, а просто щоб поставити крапку.

І з криком прокинувся. Вага в цілих пів кілограма втиснула його в гель. Навколо мурмотіла «Пелла». Вібрація приводу і шурхіт рециклерів повітря перетворювалися на шепіт занадто тихий, щоб розібрати слова. Він із зусиллям спромігся витерти сльози — не від горя. Горя не було.

Тільки впевненість у тому, кого він ненавидить дужче за Джеймса Голдена.

¹³ Мерзотник *(пояс.)*.

¹⁴ Все не зупинитесь, га? *(пояс.)*.

¹⁵ Це ж все до нитки *(пояс.)*.

¹⁶ До нитки... *(пояс.)*.

¹⁷ Але... *(пояс.)*.

¹⁸ Потребують нових штукенцій *(пояс.)*.

¹⁹ Усе гаразд? *(пояс.)*.

²⁰ В перекладі з тамільської назва означає «Група з охорони здоров'я».

²¹ Я, мене *(пояс.)*.

Розділ третій. Голден

Життя без тривалих допитів безумовно мало свої переваги. З цієї точки зору Голденове життя зараз навряд чи вартувало доброго слова. Коли він і решта екіпажу «Росинанта» погодилися давати свідчення, то здогадувалися, що йтиметься не лише про події, пов'язані з нападом Вільного флоту на Землю. А тем для розмови вистачало, ще б пак. Головний інженер станції Тайко, який виявився «кротом» Марка Інароса. Викрадення і порятунок Моніки Стюарт. Напад, що ледь не коштував Фреду Джонсону життя. Втрата зразка протомолекули...

І це тільки те, про що розпитували його. Наомі, Алексу і навіть Еймосу теж було що розповісти зі свого боку.

Чого він не очікував, так це того, що допити, наче газ, розширяться та заповнять увесь вільний простір. Вже кілька тижнів кожний його день складався з дванадцяти, а то й шістнадцяти годин розмов про найменші дрібниці його життя. Імена та біографії всіх його восьми батьків. Шкільні табелі. Невдала служба на флоті. Подробиці, які він міг знати про Наомі, Алекса, Фреда Джонсона. Стосунки з ОПА, з Дімітрі Гевлоком, із детективом Міллером... Про останнє він розмірковував годинами, але так і не спромігся сказати щось напевно. Скніючи в маленькій кімнатці навпроти слідчих ООН, Голден розбирав своє життя по гвинтиках і розкладав його перед ними.

Процес допиту дратував. Запитання повторювалися та перетасовувалися, наче його намагалися спіймати на брехні, заводили в дивні глухі кути — як звали його флотських товаришів? що він знав про кожного з них? — і залишали там на довше, ніж воно того було варте. Допити вели переважно висока світлошкіра жінка з довгим серйозним обличчям на прізвище Маркова та невисокий пухкенький чоловічок із волоссям і шкірою однакового шоколадного кольору, який відрекомендувався як Гленндінінг. Вони по черзі доводили його до краю, щоб одразу почати налагоджувати взаєморозуміння; тонко підрізали, щоб подивитися, чи зірветься він і що набазікає спересердя, а потім упали біля нього так, що ставало аж незручно.

Вони приносили йому то масні розквашені бутерброди, то свіжі пиріжки з найкращою кавою, яку він коли-небудь пив. Створювали

приємний напівморок, а тоді врубали сліпуче світло. Човгаючим підстрибом, характерним для Місяця, прогулювалися коридорами, що вели з доків, або замикалися в тісній сталевій комірчині. Голдену здавалося, що його особисту історію вишкрябують до сухої шкірки, як лайм у дешевому генделику. Якби там ще лишалася хоч краплина соку, її б уже якось та вичавили. Він забував, що йдеться про союзників, що він сам на це пішов. Не раз після довгого дня скручувався калачиком у колисці, балансуючи на межі сну, і напівмарив-напівгадав, як би його вирватися на кораблі з в'язниці та втекти світ за очі.

Не допомагало й те, що в темному небі над ними сантиметр за сантиметром помирала Земля. Агенції новин, які не загинули, перебазувалися здебільшого на Лагранж і Місяць, хоч деякі з них усе ще намагалися працювати на земній поверхні. Часу між допитами у Голдена було вкрай небагато, але репортажів, які долинали до нього уривками, вистачало. Перенавантажена інфраструктура, зруйнована екосистема, хімічні зміни в океані й атмосфері. Досі на перенаселеній Землі жило тридцять мільярдів людей, залежних від розгалуженої мережі машин, які забезпечували їх їжею й водою та не давали потонути у власних екскрементах. Третина, за найпесимістичнішими оцінками, вже померла. Голден переглянув кілька секунд ролика, в якому йшлося про те, як у Західній Європі підраховують смерті за допомогою аналізу змін в атмосфері. За кількістю метану та кадаверину в повітрі можна було здогадатися, скільки людських тіл гниє на зруйнованих вулицях міст. Ось вам і масштаб катастрофи, якщо досі не второпали.

Вимкнувши екран, він одразу відчув провину. Міг же принаймні переглянути; опинитися, нехай і віртуально, там, де руйнувалася екосфера, що вигодувала його самого, його рідних та решту людства не так уже й багато поколінь тому. Врешті-решт, знищення Землі заслуговувало на увагу глядачів. Та надто він був утомлений і наляканий, щоб навіть заснути — не те що поринати в новини.

Втім, траплялися й промінчики світла. Мама Еліза надіслала повідомлення, що їхня ферма в Монтані, хоча й дуже постраждала, вистояла та забезпечила родині виживання і навіть більше, тож вони змогли трохи докластися до зусиль центру порятунку в Бозмені. Каламутні хмари піску та попелу в атмосфері почали, врешті-решт,

КУПИТИ